

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Tdo/34/2022
Identifikačné číslo spisu:	2318010357
Dátum vydania rozhodnutia:	24.08.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Kostolanská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:2318010357.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Kostolanskej a členov senátu JUDr. Petra Kaňu a JUDr. Martiny Zeleňakovej na neverejnom zasadnutí konanom 24. augusta 2022 v Bratislave, v trestnej veci obvineného D. D. a spol., pre prečin krádeže podľa § 212 ods. 1, ods. 3 písm. b) Trestného zákona spolupáchateľstvom podľa § 20 Trestného zákona a iné, o dovolaní obvineného O. W. proti rozsudku Okresného súdu Galanta zo 6. marca 2019, sp. zn. 31T/47/2018, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. d) Trestného poriadku dovolanie obvineného O. W. sa odmieta.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Galanta (ďalej tiež „súd I. stupňa“) zo 6. marca 2019, sp. zn. 31T/47/2018 (ďalej tiež „napadnutý rozsudok“) bol obvinený O. W. uznaný za vinného v bode 1/ (spoločne s odsúdeným D. D.) pre prečin krádeže podľa § 212 ods. 1, ods. 3 písm. b) Trestného zákona spolupáchateľstvom podľa § 20 Trestného zákona a v bode 2/ (sám) pre prečin krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. f), ods. 3 písm. b) Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že

1/ (D. D. a O. W.) po predchádzajúcej vzájomnej dohode dňa 20.03.2017 v čase o 06:36 hod. v meste B. na O. D.. X vošli do bytového domu V. tak, že odtlačili uzavreté posuvné dvere hlavného vchodu, následne si obhliadli kancelárske priestory na 2. poschodí, potom v čase o 06:50 hod. budovu opustili a následne dňa 21.03.2017 v čase o 04:00 hod. opäť vošli do budovy tak, že odtlačili uzavreté posuvné dvere hlavného vchodu, vyšli na 2. poschodie do kancelárie spoločnosti H. N. U. s.r.o., odkiaľ odcudzili 1 ks kancelárske kreslo béžovej farby, 1 ks koberec, 1 ks vysávač zn. Elektrolux ZXM030, 6 ks ružové víno Frankovka modrá Topoľčianky, 6 ks šumivý sekt Prosecco Astória, 6 ks minerálna voda Tesco 2 l, 6 ks Kofola 2 l a 6 ks Coca Cola 2 l, pričom budovu opustili v čase o 05:11 hod. a ďalej dňa 21.03.2017 v čase o 20:27 hod. D. D. opäť vošiel do budovy Arli a pri odchode v čase o 20:48 hod. mal v ruke plnú igelitovú tašku a v príručnej taške prevesenej cez rameno plastové fľaše, čím spoločnosti H. N. U. s.r.o. spôsobili škodu 509,40 €, pričom D. D. bol rozsudkom Okresného Galanta sp. zn. 2T/24/2015 zo dňa 25.03.2015, právoplatným dňa 25.03.2015, odsúdený za prečin krádeže a O. W. bol rozhodnutím Landesgericht für Strafsachen Wien sp. zn. 082 HV 109/2016y zo dňa 25.11.2016, právoplatným dňa

25.11.2016, odsúdený za spáchanie trestného činu krádeže,

2/ (O. W.) dňa 14.02.2017 v čase okolo 15:30 v meste Galanta na ulici Y. sady pri reštaurácii „Y.“ pristúpil k A. C., ktorý telefonoval s mobilným telefónom zn. LG K10 LTE čiernej farby, požiadal ho o zapožičanie telefónu s odôvodnením, že si potrebuje zavolať, po zapožičaní telefónu sa s ním O. W. vzdialil, zašiel za roh uvedenej reštaurácie a následne aj s telefónom z miesta odišiel do výkupnej predajne mobilných telefónov v meste Galanta, kde mobilný telefón predal za 25 €, ktoré použil na vlastnú potrebu, čím poškodenému A. C. spôsobil škodu 120 €, pričom O. W. bola Obvodným oddelením Policajného zboru Galanta dňa 21.03.2017 právoplatne uložená bloková pokuta 30 € za priestupok proti majetku spočívajúci v krádeži tovaru, číslo bloku 12106865, a rozhodnutím Landesgericht für Strafsachen Wien sp. zn. 082 HV 109/2016y zo dňa 25.11.2016, právoplatným dňa 25.11.2016, bol odsúdený za spáchanie trestného činu krádeže.

Za to súd I. stupňa obvinenému O. W. uložil podľa § 212 ods. 3 Trestného zákona s použitím § 37 písm. h), písm. m), § 38 ods. 4 a § 42 ods. 1 Trestného zákona súhrnný nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 2 rokov, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia.

Podľa § 42 ods. 2 Trestného zákona zrušil vo výrokoch o treste právoplatný rozsudok Okresného súdu Galanta z 21. júna 2017, sp. zn. OT/98/2017 a trestný rozkaz Okresného súdu Bratislava I z 26. januára 2018, sp. zn. 9T/62/2017, ako aj ďalšie rozhodnutia na tieto výroky obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Podľa § 76 ods. 2 a § 78 ods. 1 Trestného zákona mu uložil ochranný dohľad na 1 rok.

V adhéznom výroku podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku uložil obvinenému povinnosť spoločne a nerozdielne s (toho času) obžalovaným D. D. nahradiť poškodenej spoločnosti H. N. U. s.r.o., škodu v sume 509,40 eur a tiež (výlučne obvinenému O. W.) povinnosť nahradiť poškodenému A. C. škodu v sume 120 eur.

* * *

Proti tomuto rozsudku podali v pôvodnom konaní odvolanie (v tom čase) obžalovaný D. D. a prokurátor (v neprospech oboch v tom čase obžalovaných D. D. a O. W.). Obvinený O. W. odvolanie proti označenému rozsudku súdu I. stupňa nepodal.

Odvolací súd - Krajský súd v Trnave tak konajúc v odvolacom konaní len o uvedených odvolaniach, o týchto rozhodol tak, že uznesením (predsedníčky senátu) z 26. februára 2020, 5To/82/2019 podľa § 312 ods. 4 Trestného poriadku vzal na vedomie späťvzatie odvolania prokurátorom Okresnej prokuratúry Galanta a uznesením (senátu) z 27. februára 2020, sp. zn. 5To/82/2019 podľa § 316 ods. 1 Trestného poriadku odvolanie obžalovaného D. D. zamietol ako podané oneskorene.

* * *

Proti označenému rozsudku Okresného súdu Galanta podal dovolanie obvinený O. W. (prostredníctvom mu ustanoveného obhajcu JUDr. Albína Lancza), uplatňujúc v ňom dovolacie dôvody uvedené v § 371 ods. 1 písm. b), písm. c), písm. g), písm. h) a písm. i) Trestného poriadku.

V úvode vo vzťahu k možnej námietke nedostatku legitimácie pre podanie dovolania v intenciách § 372 Trestného poriadku uviedol, že z jeho (obvineného) strany došlo k podaniu odvolania písomným podaním expedovaným z ústavu Leopoldov, ktorú skutočnosť je (obvinený) schopný preukázať podacím lístkom. Na podklade tejto okolnosti treba pojednávať o existencii dovolacieho dôvodu z titulu porušenia práva na obhajobu v podobe nerešpektovania revízneho princípu a odňatia možnosti podať riadny opravný prostriedok. Prípadné nedostatky v procese doručovania ním nezapríčené mu totiž

nemôžu byť dávanej na ťarchu. Nedisponuje tak žiadnym dokladom, ktorý by sa s týmto jeho odvolaním vysporiadal a obdržal až rozsudok opatrený doložkou právoplatnosti, na podklade ktorej (skutočnosti) aj inicioval podanie dovolania („Dôkaz : Podací lístok“).

O jeho skoršom treste, ktorý sa stal podkladom pre teraz namietaný súhrnný trest rozhodoval súd v senátnom zložení, čo podmieňuje potrebu totožného zloženia súdu aj pre režim teraz ukladaného súhrnného trestu. Táto okolnosť zakladá dovolací dôvod v podobe nezákonného zloženia súdu.

Pred uložením teraz preskúmaného súhrnného trestu mu bol uložený nepodmienečný trest vo výmere 8 rokov a 6 mesiacov. Skutky tvoriace rámec napadnutého rozsudku boli v súbehu so skutkami tvoriacimi skutkovú vetu v rámci vyššie označeného skoršieho trestu. Súhrnný trest mu uložený v posudzovanej trestnej veci tak mal subsumovať aj trest uložený skorším rozsudkom. Možno tak konštatovať, že došlo k uloženiu trestu mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby, respektíve, že došlo k nesprávnemu použitiu hmotnoprávneho predpisu na úseku ukladania trestov. Zároveň vzhľadom na súbehu s týmto zločinom opakovane podporuje aj predchádzajúcu námietku o nesprávnom zložení súdu.

Následne vo vzťahu k výške trestu upriamil pozornosť na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL.ÚS 106/2011, ktorý vymedzuje, že by v záujme rešpektovania požiadavky primeranosti trestu bolo žiaduce, aby došlo k odstráneniu mylnej predstavy, v zmysle ktorej prísne trestanie predstavuje zaručený recept na zníženie kriminality, pričom páchateľ by v podstate mal byť potrestaný nie ako občan majúci základné práva a slobody, ale ako nepriateľ spoločnosti. Je totiž neospravedlňiteľné, aby právo páchateľa na primeraný trest zodpovedajúci jeho trestnému činu bolo obetované kolektívnemu spoločenskému záujmu bezpečnosti, pričom zahraničné kriminologické a penologické výskumy navyše celkom presvedčivo preukazujú, že neprimerané sprísňovanie trestnej represie, ktoré obvykle (pod vplyvom médií a vysokej miery punitivity obyvateľstva) predstavuje produkt emocionálnej a populistkej trestnej politiky, neprispieva k dosiahnutiu žiadneho pozitívneho výsledku v podobe zníženej kriminality, ale jeho jediným preukázateľným efektom sú chronicky preplnené väznice a rastúci index väzenskej populácie. Funkciou trestu preto nemá byť jeho neprimeraná individuálna represia a sankcionovanie páchateľa za uplatňovanie procesných práv, ale trest má byť vyjadrením celospoločenskej potreby a nevyhnutnej represie páchateľa. Nadväzujúc na myšlienkový odkaz tohto judikátu by rád poukázal aj na prostý princíp spravodlivosti. Trest v sadzbe 11 a pol roka v rámci tu zadefinovaných skutkov drobných krádeží (pojednávajúc skorší trest presahujúci 8 rokov a preskúmaný súhrnný trest vo výške 2 roky) je neprimerane prísny a nesúladiť s cieľom a účelom trestania v trestnom práve. Dáva preto do pozornosti aj vhodnosť aplikácie mimoriadnych inštitútov smerujúcich k zmierneniu následkov, ktoré nastanú pri rigidnom a formalistickom uplatnení noriem trestného práva.

Domnieva sa preto, že konaním na súde I. stupňa došlo zásadným spôsobom k porušeniu jeho práv, ktoré predstavujú porušenie zákona a naplňajú dôvody vymedzené v anotácii tohto podania. Všetky komunikované momenty jednotlivito ako aj v ich súhrne by následne mali mať za následok potrebu zrušenia rozsudku prvostupňového súdu a následné vrátenie veci na ďalšie konanie tomuto súdu.

Navrhuje teda vyslovenie porušenia zákona v označených oblastiach, zrušenie napadnutých rozhodnutí v časti o vine aj treste a prikázanie danej veci prvostupňovému súdu na nové prerokovanie a rozhodnutie v duchu tohto dovolania.

* * *

Prokurátor Okresnej prokuratúry Galanta v písomnom vyjadrení k posudzovanému dovolaniu obvineného pripomenul a zdôraznil, že obvinený proti rozsudku súdu I. stupňa nepodal odvolanie, čo ho vylučuje z okruhu osôb oprávnených podať dovolanie v zmysle § 372 ods. 1 prvej vety Trestného poriadku, podľa ktorého oprávnené osoby okrem ministra spravodlivosti môžu podať dovolanie len vtedy, ak využili svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok. Pokiaľ v pôvodnom konaní prokurátor odvolanie podal, toto neskôr vzal späť, v dôsledku čoho odvolací súd uznesením z 26. februára 2020 podľa § 312 ods. 4 Trestného poriadku vzal na vedomie späťvzatie odvolania.

Obvinený môže napadnúť odvolaním iba rozhodnutie druhostupňového súdu, ktorým bolo právoplatne vo veci rozhodnuté. Podmienkou prípustnosti dovolania teda je, že rozhodnutiu predchádzalo dvojinštančné konanie. V danej veci nebolo využité právo na podanie odvolania zo strany prokurátora ani zo strany obvineného a pokiaľ tieto osoby nevyužili svoje právo na podanie odvolania, o ktorom vzhľadom k tomu nebolo rozhodnuté, obvinený nesplnil podmienku na podanie dovolania, čím sa stal neoprávnenou osobou v zmysle § 372 ods. 1 Trestného poriadku. V takom prípade nie sú splnené podmienky dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku.

Navrhol preto, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky po zistení, že neboli splnené podmienky dovolania v zmysle § 372 Trestného poriadku, dovolanie obvineného podľa § 382 písm. d) Trestného poriadku na neverejnom zasadnutí odmietol bez preskúmania veci.

* * *

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“ alebo „dovolačný súd“) ako súd dovolací preskúmal dovolanie obvineného primárne z pohľadu splnenia/nesplnenia zákonných formálnych, resp. procesných podmienok na podanie dovolania, t.j. či dovolanie je prípustné, bolo podané oprávnenou osobou, v zákonom stanovenej lehote a na zákonom určenom mieste a či spĺňa podmienky uvedené v § 372 a § 373 Trestného poriadku, ako aj obsahové náležitosti uvedené v § 374 Trestného poriadku, a dospel k ďalej uvedeným záverom, vychádzajúc z ďalej citovaných zákonných ustanovení.

Už z úvodu dovolania obvineného je zrejmé, že si uvedomuje zákonnú podmienku, ktorá je predpokladom preskúmania dôvodnosti jeho dovolania dovolacím (najvyšším) súdom, uvedenú v § 372 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého :

„Oprávnené osoby okrem ministra spravodlivosti môžu podať dovolanie len vtedy, ak využili svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok a o ňom bolo rozhodnuté. Obvinený a osoby uvedené v § 369 ods. 5 môžu podať dovolanie aj vtedy, ak riadny opravný prostriedok podal prokurátor alebo poškodený a odvolací súd rozhodol v neprospech obvineného. Generálny prokurátor môže podať dovolanie aj vtedy, ak riadny opravný prostriedok podal obvinený a odvolací súd rozhodol v jeho prospech.“

Obvinený sa v dovolacej argumentácii k tejto otázke zjavne snaží vytvoriť obraz situácie, podľa ktorej proti ním (aktuálne posudzovaným dovolaním) napadnutému rozsudku Okresného súdu Galanta, t.j. súdu I. stupňa, v skutočnosti v pôvodnom konaní podal odvolanie, teda využil v zmysle citovaného zákonného ustanovenia svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok, a len v dôsledku chyby v doručovaní zásielky s jeho odvolaním poštovým doručovateľom táto zásielka súdu (resp. k posudzovanému spisu) nebola doručená a preto o tomto odvolaní ani odvolací súd nerozhodol, z uvedeného vyvodzujúc, že táto „vis maior“ mu nemôže byť na ťarchu, domáhajúc sa dokonca záveru, že týmto postupom (nerozhodnutím o jeho odvolaní) bolo porušené jeho právo na obhajobu odňatím mu možnosti podať riadny opravný prostriedok.

K uvedenej argumentácii dovolací súd uvádza, že sám obvinený v dovolaní poukazuje ako na dôkaz - ktorý má preukazovať jeho vyššie uvedené tvrdenie o tom, že odoslal včas odvolanie - na „podací lístok“, resp. tiež uvádza, že je schopný to preukázať podacím lístkom (zrejme z pošty), ktorý však k dovolaniu nepriložil. Dovoláva sa tak listinného dôkazu, ktorý sám dovolaciemu súdu nepredkladá [jeho dovolanie bolo podané prostredníctvom obhajcu elektronicky (so zaručeným elektronickým podpisom (č.l. 581 - 582) bez prílohy)]. Už len tým obvinený svoju argumentáciu sám vystavil do pozície ničím nepodloženého tvrdenia.

Z na vec sa vzťahujúceho spisu (z jeho k tejto otázke relevantnej časti) pritom nevyplyva akýkoľvek prejav vôle obvineného (ani jeho obhajkyne) podať odvolanie proti rozsudku súdu I. stupňa, ktorý mu bol doručený podľa doručky v Leopoldove 2. mája 2019 (doručenka pripojená k č.l. 327), pričom

jeho obhajkyňi v tom čase (JUDr. Renáta Fardousová) bol doručený 7. mája 2019.

Namieste je uviesť, že obvinený nebol prítomný pri vyhlásení rozsudku na hlavnom pojednávaní 6. marca 2019 (bolo vykonané v jeho neprítomnosti, o čom bolo procesne rozhodnuté) a v čase jeho vyhlásenia nemal obhajcu (keď neexistoval u neho dôvod povinnej obhajoby), v dôsledku čoho mu lehota na podanie odvolania plynula od doručenia (nie vyhlásenia) rozsudku jeho obhajkyňi, ktorej bol doručený neskôr (§ 309 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku).

V jeho písomnom prejave vôle adresovanom okresnému súd bezprostredne po doručení mu dotknutého rozsudku (2. mája 2019) - v liste, ktorý dal na odoslanie príslušníkom Zboru väzenskej a justičnej stráže v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a Ústave na výkon väzby Leopoldov dňa 3. mája 2019 (doručenom Okresnému súdu Galanta 7. mája 2019 - č.l. 346) - žiadal len o doručenie právoplatného rozsudku uvádzajúc dôvod, že „bol právoplatne odsúdený“, bez uvedenia, že tento rozsudok napáda odvolaním alebo akéhokoľvek prejavu, z ktorého by bolo možné, posudzujúc ho podľa obsahu, dovodiť nespokojnosť s deň predtým mu doručeným rozsudkom.

Od doručenia mu rozsudku (2. mája 2019) až do podania aktuálne posudzovaného dovolania (22. apríla 2022). t.j. za obdobie bezmála 3 rokov zo spisu nevyplýva akákoľvek námietka obvineného proti nerozhodnutiu o jeho odvolaní, resp. námietka, že o jeho odvolaní sa nekoná, ktorá by bola logickou, pokiaľ skutočne bol v presvedčení, že odvolanie podal, už odhliadnuc od toho, že odvolací súd o podaných odvolaniach v danej veci (prokurátorom a obžalovaným D. D.) rozhodol už 26. a 27. februára 2020 (spôsobom uvedeným vyššie v texte).

Tieto skutočnosti sú tak - už len nad rámec toho, že obvinený nijako nepreukázal jeho tvrdenie o podaní odvolania proti rozsudku súdu I. stupňa, ktoré zo spisového materiálu vôbec nevyplýva - charakterizované pasivitou obvineného v tvrdenom trpezlivom čakaní na rozhodnutie odvolacieho súdu (ku ktorej možno len dodať, že „bdeľým praje právo“), čím významne spochybňujú jeho tvrdenie o tom, že podal odvolanie a naopak, nasvedčujú tomu, že toto jeho tvrdenie nie je pravdivé.

Na podklade uvedeného v súhrne dovolací súd konštatuje, že dovolaciu argumentáciu obvineného k otázke splnenia zákonnej podmienky pre podanie dovolania upravenej v § 372 ods. 1 Trestného poriadku neprijal.

Obvinený proti rozsudku súdu I. stupňa nepodal odvolanie, t.j. v zmysle dikcie citovaného ustanovenia nevyužili svoje zákonné právo podať proti prvostupňovému rozsudku riadny opravný prostriedok, v dôsledku čoho o ňom (o nepodanom odvolaní) logicky ani nebolo (odvolacím súdom) rozhodnuté.

Súčasne v posudzovanom konaní nenastala ani v označenom zákonnom ustanovení alternatívne predpokladaná procesná situácia, v ktorej aj pri absencii odvolania obvineného, má tento právo podať dovolanie, a síce, že by na podklade riadneho opravného prostriedku (v danom prípade odvolania) prokurátora alebo poškodeného odvolací súd rozhodol v neprospech obvineného, pretože žiadny z poškodených odvolanie v danej veci nepodal a pokiaľ odvolanie podal prokurátor, tento ho vzápätí vzal späť (čo odvolací súd len deklaroval uznesením o späťvzátí odvolania na vedomie), t.j. odvolací súd na podklade uvedeného odvolania prokurátora, hoci bolo podané v neprospech obvineného, meritórne napokon ani nerozhodoval a teda ani nerozhodol v neprospech obvineného.

V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na § 382 Trestného poriadku, podľa ktorého dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmietne dovolanie, ak

- a) bolo podané oneskorene,
- b) bolo podané neoprávnenou osobou,
- c) je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ,
- d) nie sú splnené podmienky dovolania podľa § 372 alebo § 373 ani po postupe podľa § 379 ods. 1 ,
- e) dovolanie ani po postupe podľa § 379 ods. 1 neobsahuje náležitosti uvedené v § 374 ods. 1 alebo 2,
- f) bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti a citované zákonné ustanovenia dovolací súd konštatuje, že obvinený nesplnil podmienku dovolania upravenú v § 372 Trestného poriadku (konkrétne jeho odseku 1), čo vylučuje vecný prieskum obvineným napadnutého rozsudku Okresného súdu Galanta dovolacím súdom z pohľadu chýb, ktoré mu obvinený v dovolaní v konkrétnostiach aj poukazom na konkrétne dovolacie dôvody vytýka, a naopak vo výsledku odôvodnilo nevyhnutnosť odmietnutia dovolania obvineného uznesením na neverejnom zasadnutí bez preskúmania veci podľa § 382 písm. d) Trestného poriadku.

K tomuto zákonnému ustanoveniu dovolací súd len podotýka, že postup podľa § 379 ods. 1 Trestného poriadku - výzva na odstránenie nedostatkov (chýb) dovolania - je neaplikovateľný na prípad nesplnenia podmienky dovolania, spočívajúcej v nevyužití práva podať riadny opravný prostriedok (ktorým je v prípade rozsudku odvolanie), pretože ide o chybu už z jej samotnej povahy dodatočne neodstrániteľnú, keď aj priamo z dikcie § 379 ods. 1 Trestného poriadku vyplýva, že tento postup je aplikovateľný len v prípade „odstrániteľných chýb“.

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.